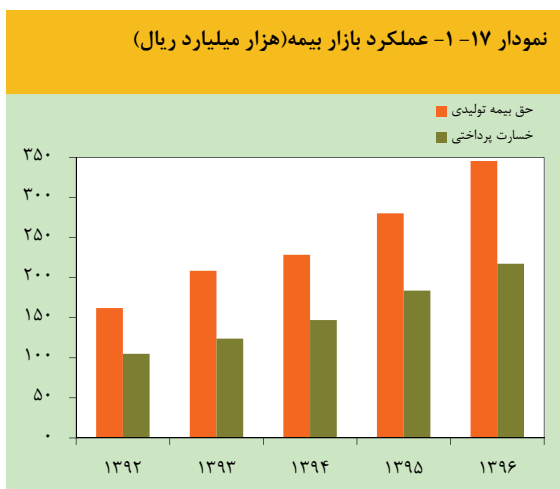

به ۴/۳ میلیون ریال در سال ۱۳۹۶ برسد. از این میزان، ۳/۷ میلیون ریال (معادل ۸۵/۲ درصد) به سرانه بیمه‌های غیر زندگی و بقیه به سرانه بیمه‌های زندگی (عمر) تعلق داشت.

در سال ۱۳۹۶، ضریب نفوذ بیمه^(۵) در مقایسه با سال قبل از آن با ۰/۱ واحد درصد افزایش به ۲/۳ درصد رسید. این نسبت در بیمه‌های غیر زندگی معادل ۲/۰ درصد و در بیمه‌های زندگی (عمر) برابر ۰/۳ درصد بود.

۱۷-۱ عملکرد بازار بیمه

بررسی میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی تا حدودی نشان‌دهنده بازدهی شرکت‌های بیمه در هر رشته بیمه‌ای است. مقایسه این دو شاخص با تعداد بیمه‌نامه و تعداد خسارت، می‌تواند حجم فعالیت شرکت‌های بیمه را در هر رشته بیمه‌ای مشخص کند.

عملکرد بازار بیمه کشور^{(۱)(۲)} در سال ۱۳۹۶ نشان‌دهنده تداوم روند رو به رشد شرکت‌های بیمه به ویژه شرکت‌های بیمه بخش غیر دولتی بود؛ به طوری که سهم شرکت‌های بیمه غیر دولتی از کل بازار بیمه (حق بیمه‌های تولیدی)^(۳) در پایان سال ۱۳۹۶ به ۶۶/۷ درصد رسید. در سال مورد بررسی، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیر دولتی معادل ۳۴۵/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۵ معادل ۲۳/۲ درصد رشد داشت. روند صعودی حق بیمه تولیدی در مقایسه با رشد بطئی جمعیت کشور طی سال‌های اخیر موجب شده است تا شاخص حق بیمه سرانه کشور^(۴) نیز از روندی صعودی برخوردار شود؛ به طوری که حق بیمه سرانه از ۳/۵ میلیون ریال در سال ۱۳۹۵ با رشدی معادل ۲۲/۹ درصد

۱- مطالب این فصل براساس «سالنامه آماری ۱۳۹۶ صنعت بیمه» از انتشارات بیمه مرکزی ایران تهیه شده است. به دلیل تغییرات صورت گرفته در این سالنامه، آمارهای مربوط به سال‌های قبل در ترازنامه سال ۱۳۹۶، قابل مقایسه با این ارقام در ترازنامه‌های سال‌های قبل نیست.

۲- در سال ۱۳۹۶، شرکت بیمه دولتی ایران و ۲۳ شرکت بیمه غیر دولتی دانا، آسیا، البرز، معلم، پارسیان، توسعه، رازی، کارآفرین، سینا، ملت، دی، سامان، نوین، پاسارگاد، میهن، کوثر، ما، آرمان، تعاون، سرمد، تجارت نو، حکمت صبا و خاورمیانه در سرزمین اصلی و ۶ شرکت بیمه حافظ، امید، ایران‌معین، متقابل کیش، متقابل اطمینان متحد قشم و آسماری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مشغول انجام فعالیت بودند. همچنین، ۲ شرکت بیمه اتکایی امین و اتکایی ایرانیان در زمینه عملیات اتکایی فعالیت داشتند. بدین ترتیب تا پایان سال ۱۳۹۶، تعداد ۳۲ شرکت بیمه در کشور فعالیت می‌کردند. پروانه فعالیت شرکت بیمه توسعه در انواع بیمه‌های زندگی و رشته‌های بیمه خودرو (شخص ثالث، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) در بهمن ماه ۱۳۹۳ ابطال گردید و ۳ شرکت بیمه تجارت نو، حکمت صبا و خاورمیانه طی سال ۱۳۹۵ از بیمه مرکزی پروانه فعالیت اخذ نمودند.

۳- منظور، مبالغ حق بیمه تولیدی بیمه‌نامه‌هایی است که طی دوره مورد گزارش توسط موسسات بیمه صادر شده‌اند. این مبالغ در بیمه‌های غیر زندگی بر مبنای حق بیمه صادره و در بیمه‌های زندگی (عمر) بر مبنای حق بیمه‌های وصولی (دریافتی) لحاظ می‌شود.

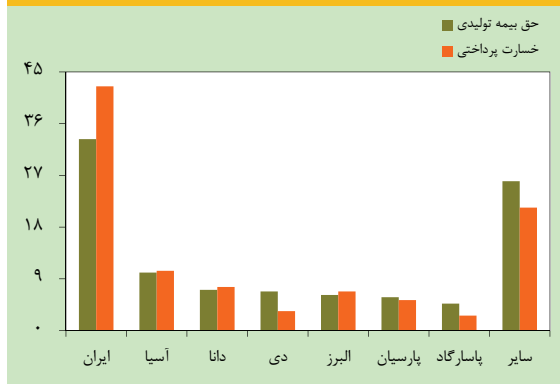
۴- حق بیمه سرانه از تقسیم حق بیمه تولیدی صنعت بیمه بر جمعیت هر کشور به‌دست می‌آید.

۵- ضریب نفوذ بیمه، نسبت حق بیمه تولیدی به تولید ناخالص داخلی است.

۱۷-۱-۱- حق بیمه تولیدی

۴/۰ و ۳/۷ درصد بیشترین سهم از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. در مجموع، ۵۰/۱ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در سال مورد بررسی بابت پوشش ریسک‌های مربوط به رانندگی و اتومبیل (بیمه‌نامه‌های «شخص ثالث و مازاد»، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) بود. در این سال شرکت بیمه دولتی ایران به تنهایی ۴۲/۵ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه را به خود اختصاص داد. سهم شرکت‌های بیمه غیر دولتی از خسارت‌های پرداختی ۵۷/۵ درصد بود. در این میان، بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیر دولتی به ترتیب به شرکت‌های بیمه آسیا (۱۰/۴ درصد)، دانا (۷/۶ درصد)، البرز (۶/۸ درصد)، پارسیان (۵/۳ درصد) و کوثر (۳/۵ درصد) اختصاص داشت.

نمودار ۱۷-۲- سهم شرکت‌های بیمه از میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی در سال ۱۳۹۶ (درصد)

۱۷-۱-۳- ضریب خسارت

ضریب خسارت^(۱) بازار بیمه کشور در سال ۱۳۹۶ معادل ۸۳/۵ درصد بود که نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۵ معادل ۵/۷ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۶، ضریب

۱- «ضریب خسارت»، حاصل نسبت «خسارت واقع شده» به «حق بیمه عاید شده» است و نشان می‌دهد که چند درصد از حق بیمه‌ها بابت خسارت خطرهای تحت پوشش به بیمه‌گذاران برگشت داده شده یا خواهد شد. «حق بیمه عاید شده» شامل مجموع حق بیمه صادره و تفاضل ذخیره حق بیمه ابتدا و پایان سال است. همچنین، «خسارت واقع شده» عبارت از حاصل جمع خسارت‌های پرداختی و تفاوت بین خسارت‌های معوق انتها و ابتدای هر دوره مالی است.

در سال ۱۳۹۶، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه دولتی و غیر دولتی معادل ۳۴۵/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۵ معادل ۲۳/۲ درصد رشد داشت. رشته «شخص ثالث و مازاد» با سهمی معادل ۳۶/۵ درصد همانند سال‌های قبل، بیشترین سهم از حق بیمه تولیدی بازار بیمه را داشت. پس از آن، بیشترین سهم به ترتیب به رشته‌های درمان (۲۴/۱ درصد)، زندگی (عمر) (۱۴/۸ درصد)، بدنه اتومبیل (۵/۰ درصد)، حوادث راننده (۴/۸ درصد)، مسئولیت (۴/۶ درصد) و آتش‌سوزی (۴/۳ درصد) اختصاص داشت. در سال مورد بررسی، حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه در خصوص رشته بیمه‌های هواپیما و «نفث و انرژی» با کاهش و برای سایر رشته‌های بیمه‌ای با افزایش همراه بود. در میان حق بیمه رشته‌های مختلف، رشته‌های بیمه‌ای اعتبار، پول، حوادث راننده، مهندسی، زندگی (عمر) و درمان به ترتیب از بیشترین رشد برخوردار بودند. در این سال شرکت بیمه دولتی ایران سهمی معادل ۳۳/۳ درصد و شرکت‌های بیمه غیر دولتی سهمی معادل ۶۶/۷ درصد از کل حق بیمه‌های تولیدی بازار بیمه را دارا بودند. در این میان، بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیر دولتی به ترتیب به شرکت‌های بیمه آسیا (۱۰/۱ درصد)، دانا (۷/۱ درصد)، دی (۶/۸ درصد)، البرز (۶/۲ درصد)، پارسیان (۵/۸ درصد) و پاسارگاد (۴/۷ درصد) اختصاص داشت.

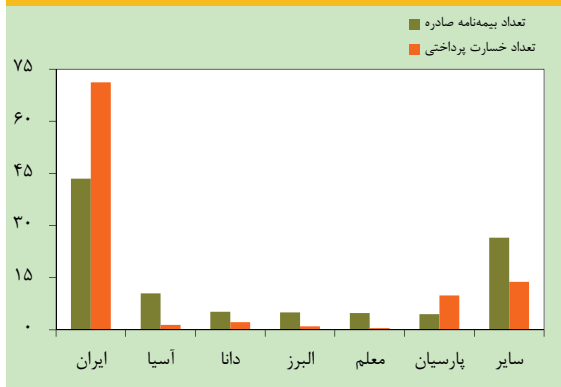
۱۷-۱-۲- خسارت پرداختی

در سال مورد بررسی، میزان خسارت پرداختی بازار بیمه کشور ۲۱۷/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۵، رشدی معادل ۱۸/۲ درصد نشان می‌دهد. همانند سال‌های قبل، بیشترین سهم از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در رشته بیمه‌ای «شخص ثالث و مازاد» (۴۱/۳ درصد) پرداخت شد. بعد از رشته مذکور، رشته‌های بیمه‌ای درمان، زندگی (عمر)، بدنه اتومبیل، مسئولیت و حوادث راننده به ترتیب با ۳۳/۳، ۶/۷، ۵/۱

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۶

رسید. رشته بیمه‌های درمان با ۴۰/۴ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۵، بیشترین سهم از کل تعداد خسارت پرداختی بازار (۹۴/۶ درصد) را داشت. پس از آن رشته بیمه‌های «شخص ثالث و مازاد» با رشد ۰/۳- درصدی نسبت به سال ۱۳۹۵ معادل ۱/۹ درصد از کل تعداد خسارت‌های پرداختی بازار را به خود اختصاص داد. در مجموع، رشته‌های بیمه‌های درمان، «شخص ثالث و مازاد» و زندگی (عمر) ۹۸/۳ درصد از کل تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. بررسی آمار مربوط به تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد در این سال شرکت بیمه دولتی ایران ۷۱/۲ درصد از کل تعداد خسارت‌های بازار بیمه کشور را پرداخت کرد. در سال مورد بررسی، تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه غیر دولتی با رشد ۱۱۳/۶ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۵ به ۱۴/۱ میلیون فقره رسید که معادل ۲۸/۸ درصد از تعداد کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه می‌باشد.

نمودار ۱۷-۳- سهم شرکت‌های بیمه از تعداد بیمه‌نامه‌های صادره و تعداد خسارت پرداختی در سال ۱۳۹۶ (درصد)

۱۷-۲- شرکت‌های بیمه

در سال مورد بررسی، رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه از نظر تولید حق بیمه در مقایسه با سال ۱۳۹۵ تغییر کرد و شرکت‌های بیمه ایران، آسیا، دانا، البرز، پارسیان و پاسارگاد به ترتیب ۳۳/۳، ۱۰/۱، ۷/۱، ۶/۸، ۶/۲، ۵/۸ و ۴/۷ درصد از حق بیمه بازار را به خود اختصاص دادند. همچنین، سهم شرکت‌های بیمه

خسارت رشته‌های درمان و «شخص ثالث و مازاد» بالاتر از ضریب خسارت بازار بیمه به ترتیب برابر ۹۸/۵ و ۹۳/۱ درصد و ضریب خسارت سایر رشته‌ها کمتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۱۲/۴ تا ۸۲/۴ درصد بود. ضریب خسارت شرکت بیمه دولتی ایران در سال ۱۳۹۶ به میزان ۸۸/۵ درصد بود. در بخش غیر دولتی نیز ضریب خسارت ۸۰/۵ درصد بود.

جدول ۱۷-۱- عملکرد بازار بیمه

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۶	۱۳۹۵	
۲۳/۲	۳۴۵/۳	۲۸۰/۲	حق بیمه تولیدی (هزار میلیارد ریال)
۱۸/۲	۲۱۷/۳	۱۸۳/۸	خسارت پرداختی (هزار میلیارد ریال)
۵۷/۱ ^(۱)	۸۳/۵	۸۹/۲	ضریب خسارت (درصد)

ماخذ: سالنامه آماری ۱۳۹۶ صنعت بیمه، بیمه مرکزی ایران
۱- واحد درصد

۱۷-۱-۴- تعداد بیمه‌نامه صادره

در سال ۱۳۹۶، بازار بیمه کشور حدود ۵۸/۳ میلیون فقره بیمه‌نامه صادر نمود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۲/۹ درصد رشد داشت. از مجموع بیمه‌نامه‌های صادره، ۳۶/۷ درصد به بیمه «شخص ثالث و مازاد» اختصاص داشت. در مجموع، ۷۹/۴ درصد از کل بیمه‌نامه‌ها در این سال مربوط به بیمه‌نامه‌های اتومبیل («شخص ثالث و مازاد»، حوادث راننده و بدنه اتومبیل) بود. در این سال تعداد بیمه‌نامه صادره «شخص ثالث و مازاد» بیشترین سهم از رشد (۲/۳ واحد درصد) را در بین رشته‌های بیمه‌ای داشت. بررسی آمار مربوط به تعداد بیمه‌نامه‌های شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد که شرکت بیمه دولتی ایران ۴۳/۵ درصد از کل بیمه‌نامه‌های بازار بیمه کشور را صادر کرد. تعداد کل بیمه‌نامه‌های صادره شرکت‌های بیمه غیر دولتی در سال ۱۳۹۶ با ۲/۲ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۵ به ۳۲/۹ میلیون فقره رسید که معادل ۵۶/۵ درصد از کل بیمه‌نامه‌های صادره بازار بیمه می‌باشد.

۱۷-۱-۵- تعداد خسارت پرداختی

تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه در سال ۱۳۹۶ با ۳۸/۹ درصد رشد نسبت به سال قبل از آن به ۴۹/۰ میلیون فقره

۱۷-۳- دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه

در سال ۱۳۹۶، دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه با رشدی معادل ۲۵/۷ درصد به ۵۴۱/۷ هزار میلیارد ریال رسید که علت عمده این امر، افزایش به ترتیب ۳۱/۰ و ۳۷/۹ درصدی «مطالبات از بیمه‌گزاران و نمایندگان» و «سهام بیمه‌گران اتکایی از ذخایر فنی» در سمت دارایی‌ها و افزایش به ترتیب ۳۲/۷ و ۱۵۲/۵ درصدی «ذخایر حق بیمه» و «بدهی به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی» در سمت بدهی‌ها بود. سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت انجام شده توسط شرکت‌های بیمه در این سال نسبت به سال ۱۳۹۵ معادل ۲۶/۰ درصد افزایش یافت. در این سال مطالبات از بیمه‌گزاران و نمایندگان بیشترین سهم از دارایی‌های شرکت‌های بیمه را به خود اختصاص داد.

ایران، آسیا، دانا، البرز، پارسیان، کوثر و دی از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه به ترتیب ۴۲/۵، ۱۰/۴، ۷/۶، ۶/۸، ۵/۳، ۳/۵ و ۳/۴ درصد بود.

مقایسه شرکت‌های بیمه از لحاظ ضریب خسارت در سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که در بین شرکت‌های بیمه، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه موسسه بیمه متقابل کیش، میهن، کوثر، آرمان، رازی، ایران و دی بیشتر از ضریب خسارت بازار بیمه بود. در سال مورد بررسی، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه حافظ، ملت، تجارت نو، ایران، نوین، میهن، سینا، کارآفرین، سرمد، ما، سامان و دانا در مقایسه با سال ۱۳۹۵ کاهش یافت.

جدول ۱۷-۲- خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه (۱)

(هزار میلیارد ریال)

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۹۶	▲ ۱۳۹۵	
			دارایی‌ها
۲۰/۰	۰/۶	۰/۵	دارایی‌های نامشهود
۷/۵	۷۰/۰	۶۵/۱	دارایی‌های ثابت مشهود
۲۶/۰	۵۸/۶	۴۶/۵	سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت
۵۰/۰	۲۰/۴	۱۳/۶	مطالبات بلندمدت
۳/۲	۳۲/۷	۳۱/۷	سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی
۲۹/۱	۹۶/۲	۷۴/۵	سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۳۱/۰	۱۴۷/۳	۱۱۲/۴	مطالبات از بیمه‌گزاران و نمایندگان
۴۸/۶	۱۰/۷	۷/۲	مطالبات از بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی
۳۷/۹	۹۷/۵	۷۰/۷	سهام بیمه‌گران اتکایی از ذخایر فنی
-۷/۵	۷/۴	۸/۰	موجودی بانکی و وجوه نقد
-۵۰/۰	۰/۳	۰/۶	سایر
۲۵/۷	۵۴۱/۷	۴۳۰/۸	جمع دارایی‌ها = جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام
			بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام
۲۸/۲	۹/۱	۷/۱	بدهی به بیمه‌گزاران و نمایندگان
۱۵۲/۵	۳۰/۳	۱۲/۰	بدهی به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی
۲۰/۰	۶۱/۹	۵۱/۶	سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی
۳۲/۷	۲۵۱/۹	۱۸۹/۸	ذخایر حق بیمه
۸/۶	۷۹/۹	۷۳/۶	ذخیره خسارت معوق
-۴۱/۱	۷/۳	۱۲/۴	ذخیره ریسک‌های منقضی نشده
۲۳/۶	۳۳/۵	۲۷/۱	سایر ذخایر فنی
۳۰/۲	۵/۶	۴/۳	حق بیمه سال‌های آتی
۰/۹	۱۱/۸	۱۱/۷	سایر بدهی‌ها (۲)
۲۲/۳	۵۰/۴	۴۱/۲	حقوق صاحبان سهام

۱- شامل شرکت‌های بیمه دولتی و غیر دولتی می‌باشد.

ماخذ: بیمه مرکزی ایران

۲- شامل ذخیره مالیات بر درآمد، سود سهام، ذخیره مزایای پایان خدمات کارکنان و سایر بدهی‌ها می‌باشد.